

ORTA ÖĞRETİM DÜZEYİNDEKİ OKULLARIMIZDA REHBERLİK HİZMETLERİNİN GEREKSİNİMLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE BAZI ÖNERİLER

Yazan: Doç. Dr. Süleyman Çetin ÖZÖGLÜ

EĞİTİM ve BİLİM'in Mart 1977 sayısında (Cilt: 1, Sayı: 6) Okullarda Rehberlik Hizmetleri sorunu genel hatları ile incelenmiş ve okullarımızda **Rehberliği** gerekli kılan nedenlere değinilmiş idi. Özellikle, orta öğretim düzeyindeki okullarımızı bitiren öğrencilerin yüksek öğretime geçişleri yalnızca bir eğitim konusu, sorunu olmaktan çıkmış ve toplumsal bir sorun haline gelmiştir. Bu sorunun orta öğretim düzeyindeki okullarımızda ele alınmasında **Rehberlik Hizmetleri** ayrı ve önemli bir yer tutma durumundadır. Bunun içindir ki 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda bu duruma ilişkin bazı hükümlere yer verilmiştir. Bu çerçevede orta öğretim düzeyindeki okullarda başlatılmış olan Rehberlik Hizmetlerinin durumu, gelişmesi ve gereksinimleri eğitimcileri, öğretmenleri ve kuşkusuz anne - babayı yakından ilgilendirmektedir. Bu konuya ilişkin olarak bazı görüşleri ve önerileri belirtmek yararlı olacaktır.

G İ R İ Ş

Bilindiği gibi, çağdaş, demokratik ve özgürlükçü toplumlarda eğitim sürecinin ve uygulamalarının gün geçtikçe önemi artmaktadır. Genel olarak toplum, eğitim sürecinden ve uygulamalarından bireyi, bireyleri bilgili kılmasını, bireyin kişiliğini, karakterini geliştirmesini beklemektedir. Bu beklentinin yanı sıra, herhangi bir toplumda toplumsal, ekonomik ve teknolojik sorunların bir çoğunun eğitim ile çözümlenebileceğine olan inanç ve beklenti yaygındır. Eğitim süreci, bireylere toplumca istenilen davranışları ve

davranış değişikliklerini kazandırma ve bireylerin gelişen topluma ve koşullara uyum sağlamasını kolaylaştırma ve gerçekleştirme durumundadır.

Eğitimden beklenenler bu kadar geniş bir alana yayıldığı ve önemli olduğu halde, eğitim uygulamalarında yalnız "öğretimin" (bilgi aktarma, bilgi kazandırma, zihinsel yeteneği geliştirme) temel kabul edilip vurgulandığını görmekteyiz. Bireylerin tüm yeteneklerinin en üst düzeyde gelişmesini amaçlama durumunda olan eğitimin yalnız "öğretim" ile yapabilecekleri veya yapabildikleri sınırlıdır. Eğitimde "Öğretim" in yanı sıra diğer bazı etkinliklere de gerek vardır. Bu gerek "Öğretim" in öğretmenin yetersiz oluşundan doğmamaktadır. Bir diğer deyişle, "öğretim ve öğretmen işlevini en üst düzeyde başarmış olsa bile, eğitim sürecinde bu sürecin amacından dolayı yine de diğer etkinliklere gerek olmaktadır. Zira eğitim süreci birey, bireyleri yalnız **öğretilenler** olarak ele alıp onlara yardımcı olamaz, onları **öğrenenler** olarak ele alması gerekmektedir. Gerekli olan bu etkinlikler Öğrenci Kişilik Hizmetleri başlığı altında toplanmaktadır. Öğrenci Kişilik Hizmetleri'nin de en önemli olanı ise **Rehberlik ve Psikolojik Danışma** hizmetleridir.

Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin uygulanması ve sorunlar konusuna girmeden önce bir noktayı açıklamakta ve vurgulamakta yarar vardır. Özellikle memleketimizde okullarımıza Rehberlik Hizmetlerinin girmesini engelleyen, güçleştiren bir anlayışın, yaklaşımın dayanaksız kalacağını ve geçerli olmayacağını belirlemek gerekmektedir. **Rehberlik, eğitim sürecinin bir öğesi olarak, bireyi tanımak, bireyi kabul etmek ve onun gelişmesine yardımcı olmak anlamını taşımaktadır.** Bu anlamı çerçevesinde, **Rehberlik**, bir yaklaşım tarzı, bir tavır olarak eğitim uygulamalarında ve insan ilişkilerinde bireyi, onun gereksinmelerini, gelişmesini odak noktasına almayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi, odak noktasına bireyi, yani onun gereksinmelerini ve gelişmesini, koyabilmiş ise, bu sistemin eğitim uygulamalarında rehberlik yaklaşımı yer almış ve Rehberlik Hizmetleri okuldaki hizmetlerle bütünleşmiş olmaktadır. Eğitim sistemi odak noktasına birey'in yerine daha başka bir hususu koymuş ise örneğin, muhteva, yöntem, öğreten vb., eğitim uygulamalarında **rehberlik** yaklaşımı söz konusu olamayacağı gibi **Rehberlik Hizmetlerinden** söz etmek gereği de kalmamaktadır.

Hatta böyle bir sistemin okullarında, fiziki olanaklar ve personel yönünden mükemmel Rehberlik Hizmetleri Büroları olsa bile, **Rehberlik Hizmetlerinin** yerine getirilebildiğini söylemek güçtür. Belki de böyle bir Rehberlik Hizmetleri Bürosu, yönetime büyük

yardımlı sağlayabilir, ama bu yaklaşımın bireyin gelişmesine yönelik hizmetleri sınırlı kalma durumundadır. Belki de böyle bir Rehberlik Hizmetleri Bürosu bir "klinik" bir "tedavi merkezi" olarak yalnız belirli bir grup öğrenciye hizmet götürebilir, ama bu Rehberliğin temel ilkeleri ile bağdaşamayan bir uygulama ile sınırlı kalmış olur. Yani eğitim sürecinde, "öğretim" "yönetim" ögesi ile beraber bütünleşmiş bir öge olarak **Rehberlik** yerine, aksayanlara yardım, uyum sorunu gösterenleri "tedavi" gibi bireyleri bir ölçüde "dıştan" etkilemeyi içeren bir hizmet grubu oluşmuş olur. Böyle bir hizmet grubu ise, eğitim sistemi ve toplum açısından pahalıdır. Zira böyle hizmetleri, toplum başka sektörlerde zaten geliştirme ve sürdürme durumundadır. Sağlık kuruluşları ve hizmetleri gibi.

Memleketimizde, Okullarda Rehberlik Hizmetlerinin gereksinimleri konusunda en önde gelmesi gereken gereksinme; okullarımızda öğretimin, eğitimde tek ve yeterli işlev olamayacağını kabul ederek, yönetim, öğretim ve **Rehberlik** öğelerinden oluşan ve bu öğelerin bütünleştiği bir eğitim sürecinin eğitimde yer almasını sağlamaktır. **Eğitim sistemimizde ve okullarımızda Rehberlik Hizmetlerinden önce Rehberlik yaklaşımının yer alması gerekmektedir.** Rehberlik yaklaşımı eğitim sistemimiz ve onu belirleyen eğitim felsefemiz ile bütünleşmez ise **Rehberlik Hizmetleri** okullara kolayca girip işlev yapamaz, ancak zorlama, özentili ve yapay biçimlerde okullara girmiş görünür. Böyle özentili, zorlama ve yapay biçimde okullara girmiş görünen ve okuldaki eğitim işlevi ile bütünleşmemiş olan **Rehberlik Hizmetlerinin** lüks olduğunu, bizim yapımıza uymadığını söyleyen eleştiriciler haklı olabilirler. Eğitim sistemimizin ve uygulamalarımızın henüz eğitimin, temel amaç ve ilkeleri ile olanakları çerçevesinde, bütün vatandaşlara götürülemediği, fırsat eşitliğinin ve hizmetler için gerekli kaynak ve olanakların ve öğretmenlerin sağlanamamakta olduğu ileri sürülerek, öğretim, yönetim gibi hizmetlerin yeterli olamaması, yeterli kılınamaması karşısında okullarda yeni bir örgütlenme kaynak ve eleman gerektiren **Rehberlik Hizmetlerine** yer vermenin gerçekçi olmaktan çok lüks ve özentili olacağını ileri süren eleştiriler yaygındır. Kuşkusuz bu eleştirilerde yer alan görüşün egemen olduğu eğitim planlaması ve uygulaması, okullarda **Rehberlik Hizmetlerine** yer vermeyecek veya yer vermekte gerçekçi bir yaklaşıma yönelmeyi önleyecektir. Örneğin, 1970'lerde orta öğretim sistemimizdeki okullara Rehberlik Servislerini yerleştirme yaklaşımı ve uygulamaları eğitim sistemimiz içindeki okullarda rehberlik yaklaşımı ile bütünleşmiş bir eğitim uygulamasına yer vermekten çok okullara, öğretimin yapamadığı öğrencileri yöneltme işi için **Rehberlik Hizmetlerini ve Rehberlik Yolu**'nu eklemek biçiminde oluşmuş görünmektedir.

OKULLARDA REHBERLİK HİZMETLERİNİN TEMEL GEREKSİNİMLERİ

Okullarımızda **Rehberlik Hizmetlerinin** beklenen işlevlerini yerine getirebilmesi için bu hizmetlerin bazı temel gereksinimleri olduğunu kabul etmek durumundayız. Bu temel gereksinimlerden en önemlilerine kısaca değinilecektir.

1. Rehberlik Anlayışının ve Kavramının Eğitimle Bütünleşmesi Gereksinmesi

Yukarda değinildiği gibi, eğitimi, birey veya bireylerin en üst düzeyde gelişmesine yönelik süreç olarak kabul edersek, bu süreç üç temel öğeden oluşacaktır. Bunlar **öğretim, Yönetim ve Rehberliktir**. Bu üç öge eğitim süreci içinde birbiriyle bütünleşme durumundadır. Bu bütünleşmede ki temel, **birey** ve onun **gelişmesidir**. **Öğretim, Yönetim** ve **Rehberlik** bu temele dayalı olarak kavramlaştırılmalıdır. Böyle bir durumda kuşkusuz Rehberlik kavramı, bir yöntem bir yol, bir manipulasyon olmayıp bireyi tanımayı, anlamayı ve onu kendisine tanıtmayı esas alan bir çerçeve ortaya koymaktadır. Rehberlik, öğretimin, yönetimin eksikliklerini gideren bir öge değil onlarla bireyin gelişmesi boyutunda bütünleşen bir kavram ve uygulama olma durumundadır. Böyle bir bütünleşmede, birey okulda, **öğretilen** bir varlık değil **öğrenen** bir varlık olarak ele alınacaktır. Bireyin öğrenen olarak çevresi ile ilişkide, etkinleşimde bulunması ve uyum sağlaması onun psikolojik yardıma olan gereksinmesini de kapsayacaktır.

Bireyin okul ortamında yardıma olan gereksinmesini, yönetim, öğretim ve Rehberlik beraberce ve ahenk içinde sağlama durumundadır. Bu çerçevede Rehberlik kısaca, öğretim, yönetim ve ders etkinlikleri dışında kalan ve bireyin gelişmesine yönelik bir takım psikolojik ve sosyolojik hizmetlerden oluşmaktadır. Böyle bir durum ise öğretim ve yönetimden farklı profesyonel eleman veya elemanları, anlayışı, programı, yöntem ve araçları gerektirecektir. Onun içindir ki, **Rehberlik Anlayışının Eğitim Sisteminde yer alması ilk ve temel bir gereksinmedir**. Bu gereksinmenin karşılanması kaçınılmazdır.

2. Rehberlik Anlayışının Okullarda Ayrı Bir Hizmetler Grubu Olarak Yer Alması Gereksinmesi

Rehberlik yaklaşım ve hizmetleri eğitim uygulamalarında gerekli görülüyor ise, yani eğitim felsefesinin içinde ise, bunun gerektiği biçimde ve başlı başına ve özellikleriyle ele alınması gerekli-

dir. Aksi takdirde yapılan hizmetleri Rehberlik Hizmetleri sayma ve etkili sonuçlar elde etme olanağı yoktur. Bir diğer deyişle, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda yer alan ve Milli Eğitim Şûraları kararlarıyla ön görülen **Rehberlik Hizmetlerinin** Liselerimizde "sınıf öğretmenliği" anlayış ve uygulamasıyla özdeş sayılması **Rehberlik Hizmetlerinden** beklenenlere ulaşmayı sağlamakta yeterli olamayacaktır. Rehberlik ile eğitimin öğretim ögesini tek bir elemanın yürütmesi her iki ögeyi de olumsuz olarak etkilemektedir. Bunun içindir ki Rehberlik Anlayışının eğitim sisteminde yer alması olan ilk ve temel gereksinmeyi, bu anlayışın Rehberlik Hizmetleri adı altında ayrı bir hizmet grubu olarak okullarda ele alınması gereksinmesi izlemektedir. **Rehberlik Hizmetleri** ayrı bir hizmet grubu olarak yönetim ve öğretim hizmetleriyle bütünleşme ve ahenk içinde yürütülme durumundadır. Bir profesyonel elemanın, öğretmenin, bu üç hizmet grubunu da yerine getirmesi söz konusu olmamalıdır. Her hizmet grubunun elemanının ayrı olması ve öğretmenin bu hizmet gruplarında yalnız belirli roller alması gerekmektedir.

Rehberlik Hizmetleri ayrı bir hizmet grubu olarak, kendine özgü programlar geliştirme ve izleme durumundadır. Bu programlar okulda,

- a) Öğrencileri tanıma, anlama işlevini,
- b) Öğrencileri, kendilerine tanııtma işlevini,
- c) Öğrencilerin gelişmelerine, gelişim ödevlerini yerlerine getirmelerine yardım işlevini,
- d) Öğrencilerin kendi benlikleri ve çevreleriyle uyum geliştirmelerine yardım işlevini,
- e) Öğrencilere bilgi sağlama işlevini,

içercek biçimde oluşturulma durumundadır. Böyle bir durum, Rehberlik Hizmetleri programlarının okulda bütün öğrencilere yönelmesini hitap etmesini gerektirecektir.

"Rehberlik Anlayışının Okullarda Ayrı Bir Hizmetler Grubu Olarak Yer Alması Gereksinmesi" adı altında yukarıda yapılan açıklamalardan sonra Rehberlik Hizmetlerinin diğer gereksinmelerini şöyle özetlemek olanağı vardır.

3. Okullarda Rehberlik Programı ve Rehberlik Uzmanı Gereksinmesi

Okullarda öğretimin yanı sıra öğrencilerin gelişmelerine yönelik hizmetleri ayrı bir programda toplamak gerekir. Öğretim uygulamalarından farklı ama onlarla ilişkili olarak öğrencilerin eğitsel,

mesleki ve duygusal gelişme ve sorunlarına götürülebilecek hizmetleri bir programa bağlamak gerekmektedir. Bu programı, Rehberlik Uzmanı veya uzman yardımcısı olan ve bu iş için yetiştirilmiş bulunan profesyonel elemanın yapması ve sistematik olarak yürütmesi gerekmektedir. Bu durum, okula yeni bir profesyonel elemanın girmesi demektir ve kuşkusuz sistemde yeni sorunlar yaratacaktır. Bu yeni elemanı sistemde, okulda mevcut elemanların kabul etmesi kolay olmamaktadır. Bu yeni elemanın işlevinin, kendi işlevlerinden farklı olmadığını olamayacağını kabul eden öğretmen tepki gösterecektir. Bu tepkiyi gidermede, azaltmada alınacak bazı tedbirler, geçirilecek zaman ve bir arada işlev gösterme olanaklarının yaratılması yardımcı olabilecektir.

Alınacak tedbirlerden bir kısmını şöyle sıralayabiliriz: Eğer, yukarda okullarda **Rehberlik Hizmetlerinin** temel gerekleri olarak sayılmış olan iki gereksinme karşılanabilmiş veya karşılanması için tedbirler düşünülmüş ise,

- a. Rehberlik Uzmanlığı'nın ayrı ve profesyonel bir meslek olduğu, kendine özgü bilgi, beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi gerektiği kabul edilerek gerekli yetiştirme sağlanmalıdır. Yetiştirilmiş eleman olmadan **Rehberlik Hizmetlerini** okullarda başlatma uygun ve gerçekçi bir uygulama olmama durumundadır. Yetiştirme hizmet öncesi olabileceği gibi hizmet-içi biçiminde de ele alınabilir ve bir sürekli programa bağlanabilir. Rehberlik Uzmanlarının yetiştirilmesinde, Rehberlik Anlayışının gereği olarak eğitim, psikoloji ve sosyoloji disiplinlerindeki bilgi ve becerileri kazandırmak esas olmalıdır.
- b. Rehberlik Uzmanlarının Okuldaki işlevlerinin ve rollerinin belirlenmesi ve bu belirlemede Rehberlik Uzmanları mesleğinin özellikleri ile varsa örgütünün rol alması sağlanmalıdır. Rehberlik uzmanların özlük hakları, işlevlerinin sınırları ve sistemdeki diğer profesyonel elemanlarla ilişkileri gibi hususların belirlenmesi gereklidir.
- c. Rehberlik Hizmetleri ve Uzmanlığı ile halen yürürlükte olan "sınıf öğretmenliği" uygulaması ve görevleri arasında bir bütünleşmenin sağlanması ve sınıf öğretmenliğinin rehberliğin programı içinde ele alınıp "kol faaliyetleri" uygulamasından farklılaştırılması sağlanmalıdır. Rehberlik ile öğretim, farklılıklar gösterdiğine göre bu iki hizmeti aynı elemanın görmesinin, yürütmesinin uygun olamayacağını kabul etme durumundayız. Öğrenciyi anlamaya ve onu kendisine tanıtmaya çalışan Rehberlik uzmanı ile bireyi an-

layıp onu değerlendirmeye ve zaman zaman yargılamaya ve onun hakkında karar vermeye çalışan öğretmen farklı roller oynama durumundadır. Bu farklı rollerin belirli durumlarda çatışması söz konusudur. Bununla beraber bu roller, öğrencinin gelişmesi ortak çerçevesinde, dengelenebilir ve ahenk içinde yapılabilir.

- d. Rehberlik Hizmetlerinin programları ve uygulamaları için okul ve programlarında yeterli zaman ve yer ayırma sağlanmalıdır. Bugün okullarımızda özellikle haftalık ders programları açısından öğrenciye çok az zaman bırakılmaktadır. Haftalık ders saati toplam 30-34 saat arasında değişmektedir. Bir memurun bile haftada 40 saat çalışması kabul edildiğine göre, gelişmekte olan bir öğrencinin, gencin ise sınavtaki 30-34 ders saatine ek olarak, eğer her ders saati için bir saat ders dışı hazırlanma, çalışma gerektiği görüşü kabul edilirse, 30 saatlik bir zaman gerekecek ve toplam haftalık saat 60'a ulaşmış olacaktır. Gelişmekte olan öğrencinin, oyun, dinlenme, ders dışı faaliyetler, araştırma yapma gibi temel faaliyetleri için zaman bulması olanağı kalmamaktadır. Kuşkusuz böyle bir zamanlama ile ele alınan eğitim, öğretim uygulamasında, ders faaliyetlerinin yanı sıra **Rehberlik Hizmetleri uygulamaları için zaman ayırmak başlı başına bir sorun olacaktır.** Liselerdeki "Rehberlik" ders saatlerinin durumu ise bu soruna cevap verecek durumda da görünmemektedir. Bu "Rehberlik" dersi saatlerinin kullanılışı başlı başına bir eğitim sorunudur.

4. Rehberlik Hizmetlerinde Araç Gereç Gereksinmesi

Okullarda Rehberlik Hizmetlerinin işlevlerini yerine getirebilmesi için bilgi toplama ve bilgileri öğrenci veya öğrencilere verme işlemlerinde bir çok araç ve gereç gereklidir. Bu konuda en yaygın olarak kullanılan araçlar psikolojik ölçme araçlarıdır.*

Okullarımızda Rehberlik Hizmetlerinde Psikolojik Ölçme araçlarını kullanma temel bir gereksinme olup, bu gereksinmenin karşılanması şunları sağlayabilir:

- a. Okullarımıza Rehberlik Hizmetlerinde görev yapmak üzere atanmış bulunan Rehberlik Uzman veya Uzman Yardımcısına, psikolojik ölçme araçları anlamlı bir Rehberlik Programı başlatma olanağı sağlayacağı gibi, bu elemanların

(*) "Psikolojik ölçme Araçlarının Okullarda Rehberlikte Kullanılması Sorunu" adlı ve A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisinin Cilt: 9 Sayı: 1-4, 1977 s. 243-253 te yayımlanmış olan yazımızda konu ayrıntılarına inilerek tartışılmıştır

okul" tarafından kabulünde ve farklı işlev yapan profesyonel bir eleman olarak benimsenmelerinde etkili olabilecektir.

- b. Okullarımızdaki Rehberlik servislerinin, öğrencilerin ilgi, başarı, yetenek (istidat) ve yetenekleri düzeyinde ve doğrultusunda yönelmelerinde, yöneltilmelerinde psikolojik ölçme araçlarıyla yardımcı olabilmelerini destekleyecek ve kolaylaştıracaktır.
- c. Okullarımızdaki Rehberlik servislerinin ,okullarda mevcut olan "Sınıf öğretmenliği" çalışmalarında öğrenciye yönelik hizmetlerin, öğrenciyi psikolojik ölçme araçlarıyla çok yönlü ve yansız tanınmanın sağlayacağı avantaj ve verilerle, daha yararlı ve verimli olması sağlanabilecektir. Psikolojik ölçme araçlarını ve ilişkili malzemeyi Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Servislerine sağlamalıdır.

Kuşkusuz **Rehberlik Hizmetlerinin** gereksinme duyduğu araçlar ve gereçler yalnızca psikolojik ölçme araçları değildir. Mesleki Rehberlik çalışmaları için yazılı kaynak ve bunların düzenlenmesi ve saklanması önemlidir. Bu arada teyp vb. araçlar da Rehberlik Hizmetlerinde kullanılma durumundadır.

Rehberlikte bilgi toplama çerçevesinde kullanılacak psikolojik ölçme araçlarının yalnızca, bu konuda örgün eğitimden geçmiş ve beceriler geliştirmiş kimselerce, Rehberlik Uzmanlarınca, kullanımının sağlanması temel bir koşuldur.

Rehberlik Hizmetlerinde en az bilgi toplama kadar bilgiyi birey veya bireylere verme de önemlidir. Bilgi vermede Rehberlik, Psikolojik Danışma ilişkileri ve yöntemleri önemli olmaktadır. Gupta Rehberlik ve Psikolojik Danışma özellikle liselerimizde etkili ve verimli bir yöntem olarak kullanılabilir. Bu konu Rehberlik Uzmanı veya yardımcısı yetiştirme konusu ile doğrudan ilgili olup, Psikolojik Danışma konusunda kuramsal anlayış, bilgi kazandırmanın yanı sıra beceri geliştirmenin sağlanması da gereklidir.

BAZI ÖNERİLER

Milli Eğitim Temel Kanunun'un Genel Amaçlar ve Türk Milli Eğitiminin temel ilkeleri kısımlarında ifadesini bulmuş olan eğitim felsefemizde **bireyin**, eğitim sürecinin merkezinde olduğu ve eğitim sistemi uygulamalarında böyle ele alınabileceği kabulünü yaparak aşağıdaki hususları önermek yararlı olacaktır.

1 — Eğitim sürecinin, örgün olarak yer aldığı okullarda, faaliyetler bireyin gelişmesine yönelik oluşları ölçüsünde ele alınmalıdır.

Ders programları, haftalık ders saati toplamı, öğrencinin ders dışı faaliyetleri konularında yeni düzenlemelere gerek vardır. Öğretimi **öğrenene** göre düzenleme ve uygulamaya koyma, öğrenenin gelişmesinde gereksinme duyduğu yardımı da kapsamalıdır. Bu konuda, öğretmen yetiştirme programlarında insan ilişkileri, rehberlik gibi konulara yer verilmesi yararlı olacaktır.

2 — Milli Eğitim Temel Kanununda ve Milli Eğitim Şura'ları kararlarında yer almış olan Rehberlik Servislerinin "sınıf öğretmenliği" uygulamasından farklı olduğunu kabul ederek bu servisleri okullara profesyonel elemanlar ile beraber yerleştirmek gerekir.

Bu çerçevede;

- i. Rehberlik uzmanı veya uzman yardımcısı yetiştirmek için hizmet öncesi programları süratle geliştirmek ve çoğaltmak gerekmektedir. Geçici olarak hizmet-içi yetiştirme programları ile eleman yetiştirme olanağından, sınırlı kalması koşuluyla, yararlanılabilir.
- ii. Mevcut elemanların çalışma koşullarını, özlük haklarını, okuldaki yerlerini ve işlevlerini yasal olarak belirlemek gereklidir.
- iii. Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünde "Öğrenci İşleri" gibi bir ad altında bu konuya ilişkin işlevleri yürütecek ve bütün öğretim kademelerini içeren bir genel müdürlük kurmak ve hizmetleri koordine etmek gerekir.
- iv. Rehberlik, kol faaliyetleri ve "özel eğitim" gibi bir biriyle ilişkili ama kendilerine özgü işlemleri olan faaliyetleri kendi bütünlükleri içinde ele almak ve yürütmek gerekir.
- v. Rehberlik saatlerini yalnız Rehberlik Servislerinin faaliyetleri için kullanılacak biçimde yeniden düzenlemek gereklidir.
- vi. Rehberlik hizmetlerinin yalnız belirli bir gruba değil, bütün öğrencilere hitap eden hizmetler olduğu anlayışı ile programlar düzenlemek yolunu seçmek gereklidir.
- vii. Rehberliği bir yol olarak değil, bir anlayış, bir tavır ve insan ilişkileri yaklaşımı olarak ele alıp öğretim ve yönetim ile bütünleştirmek gerekmektedir.
- viii. Rehberlik hizmetleri için gerekli psikolojik ölçme araçlarının en kısa zamanda yaygın bir biçimde ve Rehberlik aracı ile kullanılmasını sağlayacak tedbirlerin Milli Eğitim Bakanlığınca alınması gereklidir.

3 — Rehberlik uzmanı veya uzman yardımcısı yetiştirme, konusunda üniversitelerin soruna yönelik programlar geliştirmesi ve bu programlarda Bakanlığın istihdam elebileceği sayılarda Rehberlik elemanı yetiştirilmesi gereklidir.

Rehberlik elemanının eğitim, psikoloji, rehberlik, psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme konularının yer aldığı kuramsal ve uygulamalı programlardan geçirilmesi sağlanmalıdır. Koşullara göre yetiştirmenin lisans veya lisans üstü düzeylerde olması konusunda belirli bir uygulamaya müşterek olarak karar verilebilir.

4 — Yetiştirilen Rehberlik elemanlarının, eğitim ve öğretim sorunlarına çözümler getiren, öğrenci sorunlarını çözen elemanlar olarak görülmemesini sağlamak, Rehberlik uzmanının sorun, problem çözücü olmadığı, işlevinin "Doktorluk" gibi değerlendirilmemesi gerektiği vurgulanmalıdır.

5 — Özel Eğitim Hizmetleri ile Rehberlik hizmetlerini eğitim sistemi içinde işlevlerine göre yeniden değerlendirmek ve ona göre düzenlemeye gitmek gerekir.

6 — Rehberlik uzmanlarının veya yardımcılarının mesleki sorunlarına eğilen ve genel olarak bu alanda çalışanların yardımlaşmalarını ve dayanışmalarını sağlamak için mesleki örgütlenme başlatılmalıdır.